

COMEDIAN HARMONISTS

I disse dager - hvor teaterdebatten har blomstret opp, og jeg som har sittet i det allerede famøse Scenekunstutvalget får så øra flagrer - vil jeg ile til med et dementi. Det står ikke så dårlig til på Trøndelag Teater. Fast ansatte ligger ikke og slenger i krokene mens penga rasler ut. Tvert imot, absolutt alle jobber etter beste evne. Med stort alvor og heldigvis stor arbeidsglede.

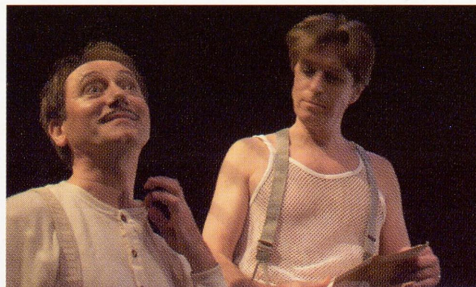
Initiativ og forslag ruller rundt i lufta, og det er det dere skal se i kveld. Et utvetydig initiativ fra gutta bak *Strawberry Fields*, *Forever Plaid* og for all del *The Julekalender*. Dette ville de gjøre og de ville gjøre det fort. Hallbjørn Rønning, John Yngvar Fearnley og Ivar Gafseth var allerede her. Så plutselig begynte huset å summe av merkelige mannsstemmer. Vi passerte konsentrerte, nynnende menn med innoverøyne i gangene. Etter hvert enda mer skjult bak pussige lugger og tredvetallsfrisyrer. Vi ønsker Tore Johansen, Erling Mylius, Trond Hustad og Erik Ulfsby enda en gang velkommen på teatret.

Tre knivskarpe damer er satt til å styre denne gutteverdenen. Rita Abrahamsen, ektefødt Trondhjemmer, sist sett hos oss som instruktør for *Ubuden gjest*. Åse Hegrenes er noe av det beste som er kommet fra Jølster og en av våre ledende scenografer. Og for riktig å holde dem i øra, Sissel Høyem Aune, som har vært uunnværlig som sangpedagog og tyskeksperter. La oss håpe alle anstrengelsene fører til et lykkelig resultat, og at dere får både en bevegende og musikalsk opplevelse.

God fornøyelse!
Catrine Telle
Teatersjef

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

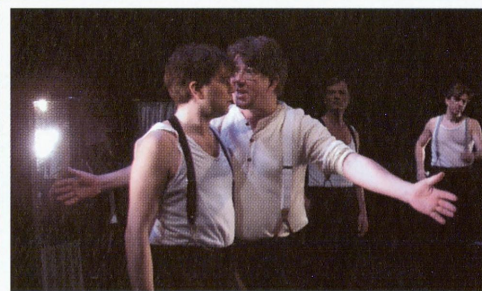
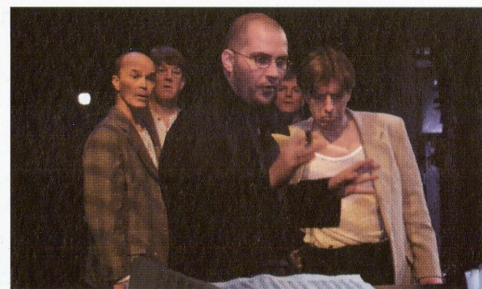
Begynnelsen til slutten

Elegante, i kjole og hvitt, tar de imot applausen fra en fullsatt konsertsal. De er publikums yndlinger: Hvor enn de opptrer i Europa. New York står for tur. De legger enda en suksess bak seg der. De spiller inn plater. Opptrer i radiosendinger. Medvirker i ikke mindre enn 13 filmer i sølvlerretets spede barndom. Vi skriver 1934. Med sangglede, scenesjarm, presisjon, humor og ironi, har den tyske sekstetten *Comedian Harmonists* nådd toppen av sin karriere.

Berlin 1927. «Se her: Uvanlig. Meget musikalsk tenor og bass søkes. Begge må ha pen, velklingende stemme...» Denne «uvanlige» annonsen var starten på en usedvanlig historie om et boyband som hadde en drøm: Å bli det tyske svar på Amerikas *The Revellers*. Initiativtager var Harry Frommermann –

dramastudent og musiker. Mange svarte på annonsen, men bare Robert Biberti (bass) var god nok for Frommermann. De knyttet etterhvert til seg bulgarske Ari Leschnikoff (1. tenor) og polske Roman Cycowski (baryton). Medisinstudenten Erich Collin (2. tenor) hadde erfaring fra et operettekompani, og den begavede pianisten Erwin Bootz kom rett fra akademiet.

Veien til berømmelse besto av slit, slit og atter slit. De jobbet om dagen, øvde om natten. Kranglet, men holdt sammen – til den siste bitre slutt. Klimaet for jøder hadde vært dårlig siden 1932, og da Hitler ble rikskansler kom det, som vi vet, grundigere metoder for å fremme «rasehygienens». Reichskulturkammer nektet jødiske kunstnere å opptre. *Comedian Harmonists* holdt sin siste konsert i München 25. mars 1934. Sekstetten ble oppløst.

Frommermann, Cycowski og Collin var nemlig jøder. De knyttet til seg tre nye medlemmer, og dro til Østerrike. «Eksilgruppen» *Comedian Harmonists* hadde hovedkvarter i Wien, men reiste verden rundt og holdt konserter – til Argentina, Australia, New Zealand, Sør-Afrika og Amerika.

«Arieme» Bootz, Leschnikoff og Biberti dannet *Das Meistersextett* sammen med tre nye sangere, og ble i Tyskland. Men ingen av «hybridene» oppnådde en suksess som kunne sammenlignes med de opprinnelige *Comedian Harmonists* – og i 1941 ga begge gruppene opp. Før den tid rakk den jødiske «fraksjonen», som hadde beholdt det opprinnelige navnet, å gjeste Trondheim. De spilte for fulle hus i Frimurerlogen i 1938.

Frommermann reiste til Amerika, men flyttet tilbake til Tyskland i 1960. Robert Biberti drev en antikvitetsbutikk i Berlin etter krigen. Ari Leschnikoff reiste tilbake til Sofia for å jobbe. Han ble «gjenoppdaget» i 1965, og sendt til Øst-Tyskland hvor han mottok heders- og ærebevisninger. Erich Collin dro, via Wien, til USA hvor han designet plastikkunst. Etter et Canadaopphold returnerte Erwin Bootz til Hamburg. Han var en populær pianist og komponist like til han døde i 1982.

Roman Cycowski levde lenge og godt i Palm Springs i California, hvor han var kantor i en jødisk menighet. I et intervju i 1997, året før han døde, uttalte han at hvis *Comedian Harmonists* hadde fått lov å fortsette, ville de i dag vært større enn *The Beatles*.

av **Gottfried Greiffenhagen**
 oversettelse **Arild Vange**

Harry **Tore Johansen**
 Robert **Hallbjørn Rønning**
 Ari **Ivar Gafseth**
 Erich **John Yngvar Fearnley**
 Roman **Erling Mylius**
 Erwin **Trond Hustad**
 Hans **Erik Ulfsby**

musikalsk tilretteleggelse **Franz Wittenbrink /**

Ivar Gafseth

musikalsk ansvarlig

Ivar Gafseth

regi

Rita Abrahamsen

scenografi / kostymer

Åse Hegrenes

koreografi

Liv Gulbrandsen

språkkonsulent / sanginnstudering

Sissel Høyem Aune

masker

Ingeborg Hopshaug

lysdesign

Eivind Myren

lyddesign

Jan Magne Høyenes

inspisient

Erik Johansen /

Randi Andersen

sufflør

Ells-Beth Lyse

rekvisitør

Kai-Richard Nergård

repetitør

Kirsten Harmens

foto fra prøvene

Erik Johansen

program

May Selmer /

Geir Schønberg

ansvarlig utgiver

Catrine Telle

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets verksteder
 Fotografering og lydopptak under forestilling er ikke tillatt
 Rettigheter Nordiska Strakosch Teaterförlaget

SKANDINAVISK PREMIERE PÅ GAMLE SCENE

17. APRIL 2002

telenor

Gjensidige
 NOR

